

POSTANOWIENIE

21 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 21 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
z udziałem I. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością K. spółki komandytowej
w W.
o wpis w dziale trzecim księgi wieczystej nr [...],
na skutek skargi kasacyjnej C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 27 kwietnia 2022 r., II Ca 776/22,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W judykaturze i doktrynie wskazuje się, że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni,

a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147; z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 25 maja 2022 r., II USK 582/21).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu,” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, przy czym w granicach zaskarżenia bierze jednak pod rozwagę nieważność postępowania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od postanowienia Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 27 kwietnia 2022 r. wnioskodawczyni oparła wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania na przesłance określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarżąca podniosła, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczących możliwości ujawnienia prawa osobistego lub roszczenia w księdze wieczystej na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 146, dalej: „u.k.w.h.”) w przypadku, gdy przepis rangi

ustawowej regulujące prawo osobiste lub roszczenie nie zawiera wyraźnego upoważnienia do dokonania takiego wpisu.

Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. m.in. postanowienia SN: z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08 i z 8 marca 2007 r., II CSK 84/07). Konieczne jest opisanie tych wątpliwości lub rozbieżności, wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej (zob. np. postanowienia SN: z 3 listopada 2003 r., II UK 184/03; z 22 czerwca 2004 r., III UK 103/04 oraz z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09).

W ocenie Sądu Najwyższego wnioskodawczyni nie spełniła powyższych wymagań; tym samym nie wykazała istnienia powołanej przesłanki. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca pominęła okoliczność, że w nowszym orzecznictwie Sąd Najwyższy odstąpił od stanowiska wyrażonego w postanowieniu z 26 października 2005 r., V CK 776/04, i obecnie jednolicie przyjmuje, że artykuł 16 ust. 1 i 2 u.k.w.h. należy rozumieć w ten sposób, iż prawo osobiste lub roszczenie może zostać ujawnione w księdze wieczystej tylko wtedy, gdy przepisy ustawowe wyraźnie przewidują taką możliwość. Możliwość wpisu do księgi wieczystej nie może być natomiast wywiedziona z natury lub cech danego prawa osobistego albo roszczenia (zob. postanowienia SN: z 9 maja 2013 r., II CSK 590/12; z 19 stycznia 2017 r., II CSK 230/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 103; z 14 marca 2017 r., II CSK 257/16; z 15 października 2020 r., II CSK 645/19; z 4 marca 2022 r., II CSKP 54/22).

W konsekwencji uznać należy, że w podnoszonej przez skarżącą kwestii nie ma rozbieżności, gdyż istnieje utrwalona linia orzecznicza (zob. postanowienie SN z 30 czerwca 2021 r., III CSK 216/20).

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

[as]

M.M.